

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 31 серпня 2023 р.

м. Львів

№ 63/54-р/к

Справа № 63/6-02-57-2022

Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу

Хустське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація, доступ до якої обмежено*») за результатами діяльності у часовий період січень 2019 - травень 2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних (географічних) межах м. Хуст Закарпатської області в межах розташування мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають та закріплені за ним на праві господарського відання, як таке, що не мало жодного конкурента.

Хустське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація, доступ до якої обмежено*») при виготовленні технічних умов на приєднання об'єкта споживача (замовника) до централізованих систем водопостачання та водовідведення встановлювало вимоги щодо обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С», що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

За відсутності конкуренції на ринку споживачі не можуть обрати іншого суб'єкта господарювання для отримання технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

За результатами розгляду справи № 63/6-02-57-2022 такі дії Хустського виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація, доступ до якої обмежено*») визнані порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, шляхом вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

На Хустське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація, доступ до якої обмежено*») накладено штраф у розмірі 34000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Колегія), розглянувши матеріали справи №63/6-02-57-2022 про порушення Хустським виробничим управлінням водопровідно-каналізаційного господарства (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація, доступ до якої обмежено*») законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання Відділу досліджень і розслідувань в Закарпатській області Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 16 серпня 2023 року № 63-03/117п з попередніми висновками у справі № 63/6-02-57-2022

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) від 06.10.2022 № 63/60-рп/к розпочато розгляд справи № 63/6-02-57-2022 у зв'язку з наявністю в діях Хустського виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація, доступ до якої обмежено*»), які полягають у встановленні в технічних умовах на приєднання об'єкта споживача (замовника) до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення вимоги (умови) щодо обладнання водомірного вузла лічильником води виключно класу точності «С» та класу точності «С» мокрохід, яка не передбачена чинним законодавством України, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Листом Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 07.10.2022 № 63-02/2089 Хустське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства повідомлено про початок розгляду справи за виявленими ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції та направлено копію розпорядження від 06.10.2022 № 63/60-рп/к.
- (3) З метою з'ясування обставин справи Відділенням надіслано вимоги (листи) про надання інформації:
  - від 20.12.2021 № 63-02/6677в Хустському виробничому управлінню водопровідно-каналізаційного господарства;
  - від 13.10.2022 № 63-02/2124 Хустському виробничому управлінню водопровідно-каналізаційного господарства;
  - від 11.05.2023 № 63-02/1123 Хустському виробничому управлінню водопровідно-каналізаційного господарства;
  - від 15.06.2023 № 63-02/1369 ГУ ДПС у Закарпатській області.

- (4) Листом від 17.08.2023 № 63-02/1784 Хустському виробничому управлінню водопровідно-каналізаційного господарства надіслано копію Подання з попередніми висновками у справі від 16.08.2023 року 63-03/117п.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (5) Хустське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства (далі - Хустське ВУВКГ, Відповідач, Підприємство) (ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація, доступ до якої обмежено», місцезнаходження: «Інформація, доступ до якої обмежено»).
- (6) Хустське ВУВКГ включене до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, дата державної реєстрації – 01.01.1994 року.
- (7) Хустське ВУВКГ є юридичною особою з організаційно - правовою формою – комунальна організація (установа, заклад), основним видом діяльності є: «Інформація, доступ до якої обмежено» («Інформація, доступ до якої обмежено»); інші види діяльності: «Інформація, доступ до якої обмежено» («Інформація, доступ до якої обмежено»), «Інформація, доступ до якої обмежено» («Інформація, доступ до якої обмежено»), «Інформація, доступ до якої обмежено» («Інформація, доступ до якої обмежено»), «Інформація, доступ до якої обмежено» («Інформація, доступ до якої обмежено»), «Інформація, доступ до якої обмежено» («Інформація, доступ до якої обмежено»).
- (8) Хустське ВУВКГ діє на підставі Статуту, затвердженого рішенням ІХ сесії Хустської міської ради VII скликання від 10.05.2019 № 1443 (зі змінами).
- (9) Рішенням виконавчого комітету Хустської міської ради № 226 від 05.05.2022 затверджено нову редакцію Статуту Хустського виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства.
- (10) Хустське ВУВКГ діє на підставі ліцензії на централізоване водопостачання та водовідведення «Інформація, доступ до якої обмежено», виданої «Інформація, доступ до якої обмежено» Закарпатською обласною державною адміністрацією (відповідно Реєстру ліцензіатів Закарпатської обласної військової адміністрації у сфері централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення строк дії ліцензії - безстрокова).
- (11) Хустське ВУВКГ надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у м. Хуст Закарпатської області в межах розташування водопровідно-каналізаційних мереж, що перебувають та закріплені за ним на праві господарського відання.
- (12) Хустське ВУВКГ в частині здійснення господарської діяльності є суб'єктом господарювання у розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (13) Відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.02р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.02р. за №317/6605 (далі - Методика) встановлено такі обставини щодо становища Хустського ВУВКГ на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у часовому періоді січень 2019 - травень 2023 року.

3.1. Визначення об'єкту аналізу щодо визначення ознак монопольного (домінуючого) становища на ринку

- (14) Відповідно до пункту 3.1. Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища на зазначеному ринку є: - суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (15) Відповідно до пункту 3.4. Методики, визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом встановлення переліку незалежних суб'єктів господарювання, до складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випускає(ють), постачає(ють), продає(ють), придбаває(ють), споживає(ють), використовує(ють) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).
- (16) Об'єктом даного аналізу є Хустське ВУВКГ - суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах розташування водопровідно-каналізаційних мереж, що перебувають та закріплені за ним на праві господарського відання.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається, використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- (17) Об'єктом аналізу є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2. Визначення переліку товарів (робіт, послуг) щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище

- (18) Відповідно до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (19) Правила надання послуг централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення» (зі змінами), (далі - Правила № 630) регулювали відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг (виконавець) і фізичною та юридичною особою (споживач), яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення. Правила № 630 втратили чинність 01.05.2022 на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 № 690».

- (20) Постановою Кабінету Міністрів України від 05 липня 2019 № 690 (зі змінами) затверджено Правила надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типові договори про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2022 року № 85) (далі - Правила № 690).
- (21) Відповідно до пункту 1 Правил № 690 цими правилами регулюються відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем (далі - споживач), який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - послуги), а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг.
- (22) Згідно з статтею 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води; централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (23) Невід'ємною складовою послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є видача технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (24) Порядок користування системами централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в населених пунктах України, що затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190 (у редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 19.04.2021 року № 97) та зареєстровані у Міністерстві юстиції України 7 жовтня 2008 за № 936/15627 (далі - Правила № 190).
- (25) Враховуючи вищезазначене, споживачі м. Хуст Закарпатської області не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в м. Хуст, оскільки Хустське ВУВКГ є єдиним підприємством, яке надає вказані послуги в межах м. Хуст Закарпатської області, тобто споживачі можуть скористатися послугами лише Хустського ВУВКГ.
- (26) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення надаються Хустським ВУВКГ на платній основі є товаром відносно якого визначається монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання.
- 3.3. Визначення переліку основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)**
- (27) Споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримувати вказані послуги від

Хустського ВУВКГ для забезпечення фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб.

3.4. Визначення товарних меж ринку

- (28) Відповідно до пунктів 5.1. – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (29) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
  - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
  - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
  - відсутність суттєвої різниці в цінах;
  - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (30) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем, як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (31) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (32) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є необхідними для споживачів у повсякденній життєдіяльності, оскільки забезпечують питні, фізіологічні, санітарно-гігієнічні, побутові та господарські потреби і не можуть бути замінені жодними іншими послугами.
- (33) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» до сфери діяльності суб'єктів природних монополій належить зокрема централізоване водопостачання, централізоване водовідведення.
- (34) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення за споживчими властивостями не мають товарів - замінників.
- (35) Отже, за таких обставин, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що не мають товарів-замінників.

3.5. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (36) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (37) Положеннями пункту 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених

постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 р. № 307 (надалі – Ліцензійні умови), визначено наступні терміни:

- *система централізованого водопостачання* - комплекс об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води споживачам;
  - *система централізованого водовідведення (каналізація)* - комплекс об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом відведення та очищення стічної води населених пунктів;
  - *місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання* - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви при отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку);
  - *місце провадження господарської діяльності з централізованого водовідведення* - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із відведення та очищення стічної води за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).
- (38) З урахуванням зазначеного, характерною особливістю надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання даних послуг є наявність діючих систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (39) При визначенні територіальних (географічних) меж ринку централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення враховано мінімальну територію, за межами якої придбання товару для споживачів є неможливим.
- (40) Отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на певній території.
- (41) На території м. Хуст відсутні конкуренти що надають послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Централізоване водопостачання та централізоване водовідведення проводиться виключно мережею трубопроводів Хустського ВУВКГ.
- (42) Таким чином, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є межі розташування водопровідно-каналізаційних мереж, що перебувають та закріплені за ним на праві господарського відання.
- (43) Виходячи з вищевикладеного, споживачі м. Хуст Закарпатської області не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б послуги централізованого

водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у м. Хуст Закарпатської області. Тобто, споживачі можуть скористатися лише послугами Хустського ВУВКГ.

3.6. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (44) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (45) Ринок, на якому на протязі певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою.
- (46) Відповідно до наявної у Відділенні інформації, існуюча структура ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення за період січень 2019 - травень 2023 року була сталою, що підтверджується, зокрема, кількістю виданих Хустським ВУВКГ технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення протягом зазначеного періоду часу, а саме було видано технічних умов у: 2019 - 348 шт., 2020 - 142 шт., 2021 - 105 шт., 2022 - 80 шт., січень-квітень 2023 - 25 шт. відповідно.
- (47) У визначених територіальних межах у часовому проміжку січень 2019 - травень 2023 року склад продавців (надавачів) послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення не змінювався, тобто структура цього ринку є сталою.
- (48) З урахуванням наведеного, часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено проміжок часу січень 2019 - травень 2023 року, протягом яких незмінними залишились структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

3.7. Визначення потенційних конкурентів

- (49) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (50) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (51) Суміжний ринок – товарний ринок, що перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (52) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг є, зокрема послуг з централізованого водопостачання – суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання; послуг з централізованого водовідведення – суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (53) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) водопровідно-каналізаційних мереж, конкуренція на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення – відсутня, тому потенційні конкуренти у підприємства відсутні.

3.8. Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (54) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців, адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (55) Бар'єрами вступу на ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, які пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів, побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.
- (56) Частиною другою статті 7 Закону України «Про природні монополії» передбачено, що в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (57) Основними бар'єрами вступу на ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності (користуванні, обслуговуванні) водопровідно-каналізаційних мереж та необхідності отримання ліцензії на провадження діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (58) З урахуванням викладеного, Хустське ВУВКГ в територіальних межах мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають та закріплені за ним на праві господарського відання, не має конкурентів на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та

централізованого водовідведення, а відтак споживачі даних послуг не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

3.9. Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (59) Аналізуючи ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у проміжку часу січень 2019 - травень 2023 року встановлено, що у вищезазначених територіальних (географічних) та товарних межах ринку Хустське ВУВКГ працює одноосібно та безальтернативно, не має жодного конкурента на цьому ринку.
- (60) Внаслідок технологічних особливостей виробництва та надання зазначених послуг, конкуренція на ринку відсутня: Хустське ВУВКГ є єдиним суб'єктом господарювання, що надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах розташування мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що закріплені за ним на праві господарського відання у м. Хуст Закарпатської області. Відтак, у споживачів (фізичних осіб, власників індивідуальних приватних будинків, юридичних осіб) зазначених послуг в населеному пункті альтернатива в отриманні послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення від іншого суб'єкта господарювання відсутня.
- (61) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
  - не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (62) Враховуючи вищевикладене, відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за результатами проведеного дослідження за період діяльності січень 2019 - травень 2023 року встановлено, що Хустське ВУВКГ на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у територіальних (географічних) межах м. Хуст Закарпатської області, де розташовані мережі централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що закріплені за ним на праві господарського відання, займало монопольне (домінуюче) становище, як таке, що не мало жодного конкурента, тобто із часткою 100,0 відс.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

4.1. Нормативно-правове регулювання

- (63) Споживач (фізична або юридична особа), який має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, зобов'язаний звернутись до Хустського ВУВКГ з

приводу отримання технічних умов на приєднання об'єкта до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Без отримання технічних умов, приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для забезпечення споживача послугами централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є неможливим.

- (64) Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» визначає правові, економічні та організаційні засади функціонування системи питного водопостачання, спрямовані на гарантоване забезпечення населення якісною та безпечною для здоров'я людини питною водою.
- (65) У статті 1 вказаного Закону зазначається, що:
- підприємство питного водопостачання - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води;
  - підприємство централізованого водовідведення - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів/систем централізованого водовідведення;
  - система питного водопостачання - сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого та нецентралізованого питного водопостачання;
  - система централізованого водовідведення - сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого відведення та очищення стічних вод, що пов'язані єдиним технологічним процесом;
  - технічні умови - це комплекс умов і вимог до інженерного забезпечення систем водопостачання та водовідведення, які мають відповідати його розрахунковим параметрам.
- (66) Згідно із статтею 23 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», правами та обов'язками підприємств питного водопостачання та централізованого водовідведення є видача дозволів і технічних умов на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання та водовідведення.
- (67) Правила користування визначають порядок користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення населених пунктів України та, зокрема, приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.
- (68) Статтею 1 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» визначено основні терміни, зокрема, затвердження типу засобу вимірювальної техніки - рішення призначеного органу з оцінки відповідності, прийняте на основі звіту про оцінку типу, про те, що тип засобу вимірювальної техніки відповідає встановленим вимогам і може використовуватися у сфері законодавчо регульованої метрології у спосіб, за якого він, як очікується, забезпечить надійні результати вимірювань протягом визначеного періоду часу, тип засобу вимірювальної техніки - сукупність засобів вимірювальної техніки того самого призначення, які мають один і той самий принцип дії, подібну конструкцію та виготовлені за тією самою технічною документацією.
- (69) Технічний регламент засобів вимірювальної техніки, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 №163, який встановлює вимоги до засобів вимірювальної техніки та розроблений на основі Директиви 2014/32/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 лютого 2014 р. про гармонізацію законодавства держав-членів стосовно надання на ринку вимірювальних приладів.

(70) Технічний регламент законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13.01.2016 № 94 встановлює вимоги, яким повинні відповідати засоби вимірювальної техніки, які призначені для застосування у сфері законодавчо регульованої метрології (далі – засоби вимірювальної техніки), коли вони надаються на ринку та/або вводяться в експлуатацію для виконання завдань, пов'язаних з вимірюваннями.

4.2. Обставини справи

(71) У зв'язку з проведенням дослідження щодо дотримання законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональних ринках у сфері водопостачання та водовідведення у Закарпатській області, Відділення надіслало Хустському ВУВКГ вимогу від 20.12.2021 № 63-02/6677в про надання інформації.

(72) На вимогу Відділення, Хустське ВУВКГ листом від 12.01.2022 № 5 (вх. № 63-01/69 від 18.01.2022) повідомило, що за досліджуваний період загальна кількість виданих технічних умов на приєднання до мереж водопостачання та водовідведення становила: у 2019 році – 348 шт.; у 2020 році – 142 шт.; у 2021 році – 109 шт.

(73) Наказом начальника Хустського ВУВКГ від 01.07.2021 № 2-50 затверджено калькуляції розробки та видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - Технічні умови). Вартість Технічних умов для фізичних осіб становить 1179,60 грн. з ПДВ; для юридичних осіб та ФОП – 2234,93 грн. з ПДВ відповідно.

(74) Хустське ВУВКГ вищезазначеним листом надало копії технічних умов.

(75) В ході розгляду справи № 63/6-02-57-2022 Відділенням листом від 11.05.2023 № 63-02/1123 Хустському ВУВКГ було направлено вимогу про надання інформації, зокрема, щодо: процедури та порядку приєднання/підключення об'єктів до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, порядку заміни водопровідного вводу, порядку влаштування, заміни приладу обліку холодної води (вузла обліку) на об'єктах, які приєднані/підключені до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення; кількості виданих технічних умов за вересень-грудень 2022 року та січень-квітень 2023 року; кількості приладів обліку холодної води метрологічного класу «С» та метрологічного класу «С» мокрохідний, класу «А», класу «С», встановлених за 2022 рік та січень-квітень 2023 року.

(76) Відділенням проведено аналіз вимог (умов) встановлених Хустським ВУВКГ в технічних умовах на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які наведено у Таблиці 1.

Таблиця 1

№ пп	Реквізити технічних умов	Адреса об'єкта підключення, Замовник	Умови водопостачання встановлені Хустським ВУВКГ
1	№ «Інформація, доступ до якої обмежено»	магазин, «Інформація, доступ до якої обмежено»	У пункті 7 розділу 1 встановлено: «На водопровідному вводі водомірний вузол обладнати: «Лічильник встановити, фірми APATOR JS IMPERO або Powogaz JS Smart+, із радіо модулем типу Wireles M-BUS та протоколом AT- M-WMBUS-11 (клас точності «С»), діаметр згідно потреби споживання води Також передбачити

			встановлення фільтру перед лічильником та зворотнього клапану за ним».
2	№ «Інформація, доступ до якої обмежено»	Об'єкт будівництва «Інформація, доступ до якої обмежено»	«На водопровідному вводі водомірний вузол обладнати: «Лічильник встановити, фірми APATOR XB JS 1,6 (DN15) Smart C+ (клас точності «С») діаметр Ду15мм, із модулем передачі даних типу WM-BUS 16».
3	№«Інформація, доступ до якої обмежено»	Об'єкт будівництва «Інформація, доступ до якої обмежено»	На водопровідному вводі водомірний вузол обладнати: «Лічильник встановити, фірми APATOR XB JS 10,0 (DN32) Smart C+ діаметр Ду15мм, із модулем передачі даних типу WM-BUS 16».

- (77) Наведений вище аналіз технічних умов ТУ № «Інформація, доступ до якої обмежено», № «Інформація, доступ до якої обмежено», № «Інформація, доступ до якої обмежено» на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, свідчить, що використовуючи свою монопольну владу на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення Хустське ВУВКГ висуває споживачам (замовникам технічних умов на приєднання до мереж централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення) вимогу щодо встановлення лічильника води класу точності «С».
- (78) Хустське ВУВКГ листами від 28.10.2022 № 393 (вх. № 63-01/1278 від 02.11.2022) та від 23.05.2023 № 193 (вх. № 63-01/1029 від 29.05.2023) надало обсяги отриманих коштів за надані послуги з видачі технічних умов за 2019-2022 роки та січень-квітень 2023 року, наведені в Таблиці 2.

Таблиця 2

Категорія споживачів	2019	2020	2021	2022	2023
	грн.	грн.	грн.	грн.	грн.
Населення	80304,10	26967,24	116431,11	70407,40	18873,60
Бюджетні установи	994,93	-	2234,93	2234,93	-
Інші споживачі	26919,73	15040,34	64480,85	35471,57	4469,86
Разом	108218,76	42007,58	183146,89	108113,9	23343,46

- (79) Відповідно до пункту 1 розділу III Правил № 190, приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток №2), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проекту на приєднання.
- (80) Так, у пункті 9 розділу III Правил № 190 зазначається, що технічні умови повинні включати:

- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
  - обсяг та тиск води, режим водопостачання;
  - обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
  - рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
  - місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
  - умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
  - графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
  - термін дії технічних умов.
- (81) Пунктом 1 Розділу V Правил № 190, визначено, що споживачі, які приєднані або мають намір приєднатися до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, зобов'язані забезпечити наявність у них засобів вимірювальної техніки, за умови їх відповідності вимогам Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки (далі - вузли комерційного обліку).
- (82) Разом з цим, додатком 2 до Правил № 190 затверджено Технічні умови.
- (83) Технічні умови складаються з таких розділів:
- основні відомості, в яких відображається інформація про замовника;
  - умови водопостачання, в яких зазначено потребу у воді, нормативні вимоги, місце підключення тощо;
  - умови водовідведення в яких відображаються санітарно-технічні показники стічних вод, нормативні вимоги, місце приєднання, особливі умови.
- (84) Відповідно до пункту 8 розділу «умови водопостачання» форми Технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення (додаток № 2 до Правил № 190) зазначається: на водопровідному вводі комерційний облік обладнати водолічильником (вказується місце установки, тип лічильника, діаметр).
- (85) Крім того, у статті 41 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» зазначається, що облік у сфері питного водопостачання здійснюється підприємствами питного водопостачання і споживачами за допомогою технічних засобів, що відповідають вимогам технічних регламентів.
- (86) Відповідно до частини першої статті 8 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» у сфері законодавчо регульованої метрології застосовуються засоби вимірювальної техніки, які відповідають вимогам щодо точності, регламентованим для таких засобів, у встановлених умовах їх експлуатації.
- (87) Законодавчо регульовані засоби вимірювальної техніки дозволяється застосовувати, випускати з виробництва, ремонту та в продаж і видавати напрокат лише за умови їх відповідності цьому Закону та іншим нормативно - правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки.
- (88) Для обліку обсягу споживання послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживачами можуть встановлюватися будь-які засоби обліку води, які занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 13.07.2016 № 1161, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03.08.2016 за №

1081/29211 (далі - Реєстр). Порядок ведення Реєстру визначає механізм формування та ведення Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.

- (89) Визначення класу точності - це узагальнена характеристика засобу вимірювальної техніки, що визначається межами його допустимих основних і додаткових похибок, а також іншими характеристиками, що впливають на його точність, значення яких регламентуються стандартами на окремі види засобів вимірювань. Цей параметр присутній в технічних характеристиках багатьох приладів, які мають еталонні вихідні параметри, будь то електронні або механічні вимірювальні пристрої. Чим вище це значення у приладу, тим більше коштує такий пристрій, це пов'язано зі складністю виробництва таких виробів.
- (90) Включена у технічних умовах № «Інформація, доступ до якої обмежено», № «Інформація, доступ до якої обмежено», № «Інформація, доступ до якої обмежено» на приєднання до централізованих мереж водопостачання та централізованого водовідведення вимога Хустського ВУВКГ щодо обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С» містить зобов'язання обов'язкового характеру, оскільки споживач для отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення повинен обладнати водомірний вузол лічильником води класу точності «С», що в свою чергу, може призвести до ущемлення інтересів споживачів (відсутність можливості споживачеві самостійно, з урахуванням вимог Хустського ВУВКГ обирати тип лічильника, тип засобів передавання даних, обирати виробника приладу обліку води певного класу точності, залежно від цінової політики).
- (91) Стосовно вимог щодо встановлення засобів обліку метрологічного класу «С», слід зазначити, що їх вартість значно перевищує вартість водомірів інших метрологічних класів «А» чи «В», які занесені до Реєстру затверджених типів вимірювальної техніки.
- (92) Інформація щодо вартості лічильників холодної води метрологічних класів «В», «С», використана з даних Інтернет-ресурсів, даних підприємств-виробників лічильників холодної води «Apator Powogaz», що зафіксовано протоколом фіксації інформації від 16.06.2023 року та міститься у матеріалах справи № 63/6-02-57-2022.
- (93) Вартість лічильників холодної води виробництва «Apator Powogaz» у поточному періоді 2023 року становить:
- класу «В»:
    - «Apator Powogaz JS1,6 SMART+ Dn 15» - 819,00 грн.,
  - класу «С»:
    - «Apator Powogaz JS1,6-02 Dn 15 SMART C+» - 1842,00 грн.;
    - «Apator Powogaz JS1,6 XB SMART C+ (R+160) Dn 15 (1/2)» - 1430,00 грн.;
    - «Apator Powogaz JS1,6 SMART C+Dn 15» - 2214,83 грн.;
    - «Apator Powogaz JS10 Master+Dn 32» - 6112,00 грн.;
- (94) За результатами аналізу цін, вартість лічильників холодної води виробництва «Apator Powogaz» метрологічного класу «С» (Dn15), в порівнянні з вартістю лічильників холодної води метрологічного класу «В», є вищою на: 1023,00 грн. або на 224,9 відс., 611,00 грн. або на 174,6 відс., 1395,83 грн. або на 270,4 відс.; а вартість лічильника холодної води «Apator Powogaz» метрологічного класу «С» (Dn32), є вищою вартості лічильників холодної води метрологічного класу «В» на 5293,00 грн. або у понад 7 разів.
- (95) Наведене свідчить, що вартість лічильників холодної води метрологічного класу «С», суттєво різниться в порівнянні з вартістю лічильників холодної води класу «В».
- (96) Споживач має право самостійно робити вибір засобу обліку із врахуванням: вихідних даних, отриманих від виробника, рекомендацій щодо типу засобу обліку, переліку

засобу обліку, які занесені до Державного реєстру України засобів вимірювальної техніки або пройшли державну метрологічну атестацію. При цьому, законодавством жодних рекомендацій не передбачено.

- (97) Отже, враховуючи наведене, чинними законодавчими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення жодних обов'язкових вимог щодо встановлення лічильника води певного метрологічного класу (зокрема, класу точності «С») не передбачено.
- (98) Тобто, чинним законодавством передбачено рекомендації виконавця/виробника щодо типу засобу обліку, який має бути встановлений споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, але не передбачено обов'язковості встановлення споживачами даних послуг приладів обліку води конкретного метрологічного класу.
- (99) Крім того, вимоги Хустського ВУВКГ щодо встановлення лічильника води у метрологічному класі точності «С» можуть ущемлювати інтереси суб'єктів господарювання - виробників та/або продавців лічильників води інших метрологічних класів, зокрема, «А» чи «В», які занесені до Реєстру затверджених типів вимірювальної техніки та використовуються в Україні, оскільки останні можуть втратити потенційних покупців своєї продукції.
- (100) Завдяки ринковій владі Хустське ВУВКГ має можливість нав'язувати споживачам не вигідні умови реалізації товару, обмежувати права та комерційні інтереси споживачів, зокрема, суб'єктів господарювання, що в подальшому може впливати на формування цін на інші товари.
- (101) Враховуючи наведене, чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та водовідведення не передбачено обмежень класу точності для засобів вимірювальної техніки, що встановлюються споживачами. Тобто, для обліку обсягу споживання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення споживачами можуть встановлюватися будь-які засоби обліку води, що занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.
- (102) Слід зазначити, що без виконання споживачем (замовником) встановлених Хустським ВУВКГ в ТУ № *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, № *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, № *«Інформація, доступ до якої обмежено»* вимог щодо обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С», що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та водовідведення, споживач (замовник технічних умов) не зможе здійснити приєднання об'єкта до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення Хустського ВУВКГ, які перебувають та закріплені за ним на праві господарського відання, що в подальшому може призвести до неможливості отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (103) Таким чином, дії Хустського ВУВКГ, які полягають у встановленні в технічних умовах на приєднання об'єкта споживача (замовника) до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення вимог щодо обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С», що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону *«Про захист економічної конкуренції»*, у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до

мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

4.3. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умови існування значної конкуренції на ринку

- (104) Хустське ВУВКГ є єдиним підприємством, яке надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах м. Хуст Закарпатської області в межах водопровідно-каналізаційних мереж, які закріплені за ним на праві господарського відання, оскільки на цьому ринку немає жодного конкурента.
- (105) У споживачів відсутні альтернативні джерела отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах м. Хуст Закарпатської області.
- (106) Таким чином, Хустське ВУВКГ має можливість нав'язувати споживачам не вигідні умови реалізації товару, обмежувати права та комерційні інтереси суб'єктів господарювання, що в подальшому може впливати на формування цін на інші товари.
- (107) Вищенаведені дії були б неможливими за умов існування конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах м. Хуст, оскільки у цьому випадку жоден з учасників ринку не зміг одноособово, на протязі певного часу вчиняти необґрунтовані дії із встановлення умов реалізації товару та не зазнати при цьому збитків внаслідок суттєвого зменшення попиту на свою продукцію.
- (108) За умов існування конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення умови надання послуг Хустське ВУВКГ були б іншими, що зумовлювалось би конкурентними змаганнями та необхідністю надання послуг з метою досягнення переваг у конкуренції.
- (109) Вищенаведене свідчить, що Хустське ВУВКГ, використовуючи свою монопольну владу на ринку, висуває споживачам послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення вимоги щодо обладнання водомірного вузла лічильником води метрологічного класу точності «С», що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

5. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ЩОДО ЗЛОВЖИВАННЯ ВІДПОВІДАЧЕМ МОНОПОЛЬНИМ СТАНОВИЩЕМ. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА.

- (110) Відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.
- (111) Частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку
- (112) Частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

- (113) Ураховуючи вищенаведене, дії Хустського ВУВКГ, які полягають у встановленні в технічних умовах на приєднання об'єкта споживача (замовника) до централізованих мереж водопостачання та централізованого водовідведення вимог щодо обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С», що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних (географічних) межах м. Хуст Закарпатської області, де розташовані мережі централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають та закріплені за ним на праві господарського відання, які можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

6. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (114) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).
- (115) Відділення листом від 17.08.2023 № 63-02/1784 Хустському ВУВКГ надіслано копію Подання з попередніми висновками у справі від 16.08.2023 року № 63-03/117п.
- (116) Хустське ВУВКГ листом від 28.08.2023 № 272 (вх. № 63-01/1625 від 30.08.2023) на Подання про попередні висновки у справі № 63/6-02-57-2022 зазначає, що Відповідачем враховано зауваження, виявлені Відділенням, порушення законодавства про захист економічної конкуренції усунуто, а саме, станом на теперішній час, з технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення вимога щодо встановлення класу точності лічильника виключена.
- (117) Хустське ВУВКГ також у вищевказаному листі просить при накладенні штрафу врахувати значну дебіторську заборгованість (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*) та кредиторську заборгованість підприємства за електроенергію (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*).
- (118) Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за вчинення порушення у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку передбачено накладення штрафу у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (119) Відповідно до форми № 2-м «Звіт про фінансові результати» чистий дохід Хустського ВУВКГ від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2022 рік становив *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.

7. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ У СПРАВІ

- (120) Отже, доказами зібраними у справі доведено, що Хустське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства (ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація, доступ до якої обмежено»*) за результатами діяльності у часовий період січень 2019 - травень 2023 року, займаючи монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення

в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних (географічних) межах м. Хуст Закарпатської області в межах розташування водопровідно-каналізаційних мереж, що перебувають та закріплені за Підприємством на праві господарського відання, як таке, що не мало жодного конкурента, тобто з часткою 100 відсотків, своїми діями, які полягали у встановленні в технічних умовах на приєднання об'єкта споживача (замовника) до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення вимог щодо обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С», що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

8. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (121) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).
- (122) Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за вчинення порушення у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку передбачено накладення штрафу у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (123) Відповідно до форми № 2-м «Звіт про фінансові результати» чистий дохід Хустського ВУВКГ від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2022 рік становив *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (124) При визначенні розміру штрафу враховано, що Хустське ВУВКГ:
- не створювало перешкод у розслідуванні у справі;
  - порушення законодавства про захист економічної конкуренції Відповідачем усунуто;
  - порушення законодавства про захист економічної конкуренції вчинено на соціально-важливому ринку;
  - Відповідач є підприємством критичної інфраструктури в м. Хуст Закарпатської області.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (із змінами), пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що Хустське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація, доступ до якої обмежено*», місцезнаходження: «*Інформація, доступ до якої обмежено*») за результатами діяльності у часовий період січень 2019 - травень 2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних (географічних) межах м. Хуст Закарпатської області, де розташовані мережі централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають та закріплені за ним на праві господарського відання, як таке, що не мало жодного конкурента, тобто з часткою 100 відсотків.

2. Визнати дії Хустського виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація, доступ до якої обмежено*», місцезнаходження: «*Інформація, доступ до якої обмежено*»), які полягають у встановленні в технічних умовах на приєднання об'єкта споживача (замовника) до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення вимог щодо обладнання водомірного вузла лічильником води класу точності «С», що не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, які можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, на підставі статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» накласти на Хустське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація, доступ до якої обмежено*») штраф у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Відповідач зобов'язаний протягом п'яти днів з дня сплати штрафу надіслати до Відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня його одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова Колегії,
Голова Відділення

Андрій КАШНІКОВИЧ